گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۳۴۳۰۲
دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ ۱۴:۴۷

نقش حیاتی مسیرهای انتقال در مدیریت بحران‌های جهانی

تغییر قواعد بازی در بازار نفت

تحولات ناشی از انسداد تنگه هرمز، تمرکز بازار جهانی نفت را بر امنیت مسیرهای ترانزیت معطوف کرده است. اکنون مسئله دسترسی به کانال‌های انتقال نفت، به عاملی کلیدی تبدیل شده که می‌تواند در مقاطع بحرانی، جایگاه استراتژیک کشورها را در صحنه جهانی از یکدیگر متمایز کند.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: بحران در تنگه هرمز دولت‌ها را وادار کرده است مفهوم امنیت انرژی را در دوره‌ای از چندپارگی ژئوپلیتیکی بازتعریف کنند. دوره‌ای که در آن تاب‌آوری اقتصادها تنها به میزان تولید نفت جهان وابسته نیست بلکه به این بستگی دارد که نفت از چه مسیرهایی منتقل می‌شود، چه کشورهایی به آن دسترسی دارند و کدام دولت‌ها توان تحمل شوک ناشی از اختلال در عرضه را دارند.

نظم بازار جهانی نفت در دهه‌های گذشته به طور عمده بر پایه موازنه عرضه و تقاضا تعریف می‌شد، اما بحران اخیر نشان می‌دهد که ژئوپلیتیک بار دیگر به عامل تعیین‌کننده در شکل‌دهی قیمت و دسترسی به انرژی تبدیل شده است. جنگ در ایران و اختلال در مسیرهای حیاتی انتقال نفت، به‌ویژه در تنگه هرمز، بزرگ‌ترین شوک‌های عرضه در تاریخ معاصر را رقم زده است. در شرایطی که بخش مهمی از صادرات نفت خلیج فارس از این گذرگاه عبور می‌کند، هرگونه ناامنی در این منطقه به‌سرعت به افزایش قیمت‌ها، نگرانی‌های بازار و واکنش زنجیره‌ای در اقتصاد جهانی منجر می‌شود.

آن‌طور که وال‌استریت ژورنال گزارش داده، جنگ در ایران بزرگ‌ترین اختلال عرضه نفت در تاریخ معاصر را رقم زده است. نزدیک به ۱۵ درصد از عرضه جهانی نفت از بازار حذف شده است. قیمت نفت خام پس از جهش اولیه همچنان در سطحی بالاتر از ۱۰۰ دلار برای هر بشکه باقی مانده و با کاهش ذخایر، احتمال افزایش چشمگیر قیمت‌ها بسیار بالاست. با این حال هرچند بازار نفت ماهیتی جهانی دارد و افزایش قیمت‌ها در همه جا احساس می‌شود، پیامدهای این بحران به طور یکسان میان کشورها توزیع نشده است.

پیامد بلندمدت این تحول می‌تواند شکل‌گیری نظم نوین نفتی باشد. در چنین نظمی، ژئوپلیتیک، اتحادهای منطقه‌ای و کنترل گلوگاه‌های انرژی نقشی شبیه به ظرفیت تولید ایفا می‌کنند. پس از اتمام بحران جاری، سرمایه‌گذاری در مسیرهای انتقال جایگزین، افزایش ذخایر استراتژیک و تلاش برای متنوع‌سازی منابع انرژی احتمالا به اولویت اصلی دولت‌ها تبدیل می‌شود. همان‌طور که در حال حاضر کشورهایی مانند امارات، عربستان، سوریه و… در پی یافتن راه‌هایی برای دور زدن تنگه هرمز هستند تا بتوانند امنیت انرژی خود را تضمین کنند. به این ترتیب، بازار نفت بیش از هر زمان دیگری به عرصه رقابت قدرت‌های سیاسی و اقتصادی تبدیل می‌شود. به بیان دیگر اکنون در بازار نفت ثبات قیمت‌ها نه فقط به میزان تولید، بلکه به معادلات پیچیده قدرت در نظام بین‌الملل وابسته است.